

Esse de done ori in septimana: Joi-a si Dami-nea; era candu va pretinde importanta materialora, va esi de trei sau de patru ori in septimana.

Pretulu de prenumeratune
pentru Austria:
pe ana intregu 8 fl. v. a.
„ diugetate de ana 4 „ „ „
„ patraru 2 „ „ „
pentru Romania si strainetate:
pe ana intregu 12 fl. v. a.
„ diugetate de ana 6 „ „ „

ALBINA.

Prenumeratuni se facu la toti dd. cores-pondinti ai nostri, si de-adreptulu la Redac-tiune Ungargasse Nr. 23, unde sunt a se adresa si corespondintiele, ce privescu Redac-tiunea, administratiunea sau speditura; cate vor fi nefrancate, nu se vor primi era cele anonime nu se vor publica.

Pentru anunele si alte comunicatuni de inte-rasu privatu — se raspunde cate 7 cr. de linia; repetiri e se facu cu pretiu scadutu. Pretulu timbrului cate 30 cr. pent. una data, se antecipa.

Pesta, 10/22 septembrie 1869

„Beatitudinea Ta me intrebi, candu a avutu Rom'a dile mai bune. Ddiu se nu me lase in ispita si se me ferisca de pecatu, dar mie mi se pare ca atunci i era mai bine, candu o guvernă — Mazzini.“ Sunt, afirma italiianii, cuvintele unui car-dinalu catru S. Sa Pa'p'a.

Ce frumoasa e sinceritatea! Sciu acest'a si foile guvernului ungurescu, de aceea se punu astadi, ca de exceptiune, se face o data pre cardinalulu. Dómne, tiene-le mo-ravulu!

Astu-feliu „Pester II.“ deachistulu, marturesce ca poporul din Ungari'a ne-ci odata n'a dusu o viétia mai dulce, de catu atunci candu lu guvernă Escel. Sa Domnulu Kossuth. Iobagi'a, robotele se stersesera, fora a se urca darile catra sta-tu. Acest'a intielegu tieranii, si de aceea nu se póte negá esistinti'a unui cultu ko-ssothianu.

Se nu perdemu din vedere cumca e o foia guvernamentală carea ni consta esistinti'a acestui cultu, si prin urma-re recunoşce cum kossuthianii sunt supe-riori deachistiloru intru a multiamí poporulu.

De s'ar fi incumetatu veri o foia o-positionala se afirme acest'a, ar fi datu de pacoste, la tota intemplanca intimpiná in-sulte. Dar guvernamenteloru li se ierta, candu guvernulu are lipsa a cochetá cu cultulu kossuthianu, pentru a-lu face pe poporu se cređa ca recunoşce cele ce sunt bune si ca tinde spre densete.

Asie, guvernulu recunoşce binele, guvernulu ne va ferici. Tiene-te numai, sermane poporu, se nu te sfarsiesci sub operatiunea fericii!

De cugete mari, pentru fericierea po-póraloru, e incunjuratu si guvernulu de preste Lait'a. Constitutiunea din decembre nu si-a intarit'o anca destulu de bine in contra'a pretensiuniloru de autonomia ale singurateceloru tieri, totusi guvernulu crede ca in acesta afacere elu póte luá ofensiv'a fatia cu dietele tieriloru. Astu-feliu, pre candu tierile tindu la autono-mia mai mare, guvernulu tinde a medilo-ci ca ele se se pronuncie pentru alegeri directe la senatulu imp., prin cesi-ar perde chiar si din autonomia de acum'a. Mai multu anca: tierile si-ar perde mai de totu individualitatile lor, caci senatorii n'ar mai fi reprezentanti ai tieriloru ci a singurateceloru cercuri de alegere.

Neci mirare deci ca pe popórale negermane le-a luatú grigea de asemene fericii guvernamentale, si de unde pana acum erau numai cehii in opozițiune apriga, astadi cërca a intrá si polecii si slo-venii. Toman, corifeulu sloveniloru, nu mai primesce mandatulu de senatore imperialu.

Ne asceptámu se vedemu unu senatu eu multe scaune góle. Góle spre dovéda despre nedurabilitatea sisteméi de astadi. Trecendu la politic'a esterna observámu ca se inauguréza o activitate strordinaria. Beust a plecatu la Suitier'a, unde are se convina cu Gorciacof cancelariulu rusescu. Mai apoi, afirma oversiune, pretin-sulu barbatu de statu alu Austriei va ple-cá catra Paris se dee fatia cu Napoleono. Principele de coróna alu Prussiei a sositu ieri in Viena, si a luatú calea dreptu catra Ghidelu spre a intelní pre Maiestatea Sa Imperatulu. Nesmintitu ca asemene caletorii nu se intempla de flori de cucu.

Viceregele Egiptului a invitatú tóte poterile mari europene la o comisiune, spre a essaminá sia se convinge cumca capi-tulatiunile nu se mai potú sustiené.

Cartile de scóla

sé bucnra, pre di ce merge, de aten-tiune totu mai mare din partea opini-unei publice. Bunulu cetitoriu va observá, anca din nr. acest'a, ca tipografi'a archi-diecesana satisface unei dorintie ce i se adresase prin acesta foia.

Constatandu cu placere interesarcá publica, noi venimu a desbate éraşi tem'a pomenita, pentru ca de o parte se contri-buimú a reversá lumina catu mai chiara a supr'a causei, éra de alt'a se delaturámú unele banuele si nentielegeri ce, prindemu scire, s'au escatu ici si colia.

Dóne privintie diregu la noi apare-rea fie-carei carti de scóla; si adeca un'a e privinti'a didactica éra cea lalta se re-feresce la despusetiunile *legi* de anu in caus'a scóloru populare. Vase dica: una e didactica curata, cea lalta e didactica de „poruncéla;“ — daca ni-e permisú se folosimú acestu terminu, istoricu la moldoveni.

In privinti'a didactica ne intrebámú: ce felu de carti potú raspunde mai bine trebuintiloru cotidiane ale poporului, prin urmare sunt de lipsa a se propune in scóla lui?

In privinti'a legi cauta se ne intre-bámú: ce carti sunt demandate pentru scólele poporului, prin urmare de intro-dusu, ca nu cumva ministerulu se aiba ansa d'a intreveni, desi scóla e natiunala si confesiunala?

Nu scrutámú aci si pentru acum ces-tiunea daca legea insasi a purcesu din privintie didactice séu mai multu din spi-ritulu ce astadi nedreptatesce tóte tere-nele.

E lipsa se tienemu socóta de ambe-lo privintie, a nume de cea didactica, cá-ci altmintre scóla n'ar avé pentru noi ne-ci unu folosu, — socóta de privinti'a legi caci altmintre nu potemu sustiené caract-erulu natiunala si confesiunala alu scó-lorú nóstre.

Aceste privintie amendóue, aplican-du-le la registrulu de carti ce ni-lu pre-senta tipografi'a archidiecesana, vedemu cumca didactic'a mai are anca multu de lucru, caci dupa cartea de gradina a lui Vasiciu, noi asceptámú o carte despre e-conomi'a rurala, alt'a de prasirea vitelorú scl. Pentru acestea ni permitemu a reco-mendá de nou procedur'a cu escrierea de concursuri. Nu credemu ca unu congrésu venitoriu ar poté gasi cuventu spre con-demnarea unei asemene procedur'e. Éra a asceptá in nelucrare pana se se adune congrésulu se otarésca in acesta cauza, — ar fi, in parerea nóstra, omisiune pré pe-catósa!

Privinti'a legi e satisfacuta prin a-cesste opuri. Semnu ca inspectoratulu nos-tru supremu a creditu de necesitate nea-perata si s'a ingrigitu mai pre sus de tóte ca guvernulu se nu-si aduca la validitate tendintiele d'a desbracá scólele nóstre de caracterulu lor natiunala si confesiuna-lu. Suntemu asecurati acum in acestu respectu, a supr'a caruia tragemu tóta atentiunea dieceselorú sufragane. Nepr-cugetarea, din care cauza aceste diecese perdu scóle (vedi nr. trecutu) de securu ca acum n'o vor poté scusá cu lips'a de carti.

Intr'adeveru Parintele Metropolitu avea dóue moduri de a combate tendin-tiele guvernului; si adeca

Unulu: opozițiune neconditiunata. Natiunea si biseric'a nu lipsiá d'a fi cu S. Sa, — dar triumfulu li vine pururia ane-voia, chiar si armatelorú eroice, si pana

se triumfámú, guvernulu puneá man'a pro scóle.

Alu doilea este cestu de acum: a luá chiar amele legi pentru a ne aperi in contra' asupririloru legi. Este unu medi-locu pacicu ce totodata ni asecura, pre catu se póte intro fluctuimle de multe fe-liuri ale presintelui, si liniscea de carea invetiamentulu duce lipsa.

Ratiunea, practicabilitatea, dar mai vertosu forti'a carcustantiiloru intiele-gemu deci c'a recomandatú S. Sale pre alu doile.

Éra daca contrarii nostri vor mai veni totusi se ni cerce nodu in papura, vor trebúi se rosiesca vedendu ca ne aperiámú de ei chiar cu legile lor, cá ne aperiámú fora a li donegá loialitatea si fra-ti'a. Se vor sfi audindu ca Archiepi-scopulu nostru, in mani'a atacuriloru ce ni impartu, totu ne mai suatuesce, precum cantá poetulu natiunala metro-politulu Dositeu acum 200 de ani:

Cá-e mai buna
De preuna
Viéti'a cea fratiésca,
De catu arma
Ce destrama
Óste vitejésca.

Congresulu de pace.

Siedinti'a prima in Lausan'a 14. sept. Presiedinti'a e ocupata de Victoru Hugo, presiedinte onorariu si de Eytel presiedintele comitetului.

Barni vorbesce in numele comitetului cen-tralu urnatoriéle: „Resbelulu e barbaria, ce tre-bue s'o alunge civilizatiunea nóstra, aducendu la validitate adeveratulu dreptu internatiunala; acest'a numai asié e cu potintia déca popórale insesi se guvernéza pe sine: de aceea, libertate fie-carui poporu. Pan' acum s'a disu: Si vis pacem, para bellum,“ noi se dicemu: „Si vis pacem para libertatem.“ Dreptulu internatiunala inse se póte asecura numai prin federatiunea popóraloru.“ Vorbitorulu deci provóca pe reprezentanti'i diferiteloru state europene a venturá cestiunea acest'a. Trecendu la puntele programului cari cuprindu cestiunea polona si orientala, dice ca aceste corespuntu cu totulu scopuriloru ligei, caci de la deslegarea lorú depinde pacea. Scopuri-le ligei sunt de natura politica, inse nu potú es-chide de totulu interesele sociali, de aceea desvól-te-si socialistii si comunistii principiile lorú, inse intr' acest'a se nu tréca cu vederea drepturile individului.

Goegg: „In anulu 1866. au produsu dóue dinastie batalia civila in Germania. Aci nu erá vorba de stergerea selaviei ca in America, ci nu-mai intereselorú duoru dinastie se sacrificara mi'i si mi'i de ómeni. Spre asecurarea pacii nu e de-ajunsu ca numai s'o ceremú aici in adunarea acest'a: ci in totu loculu trebue se nisimú c'a s'o castigámú. Candu Germani'a, Itali'a si Fran-ci'a sunt libere, atunci a disparutu una mare par-te a pericolulu de batalia. Popórale trebue se in-tre in federatiune, atunci e paceu asecurata.“

Intr' aplause frenetice apuca cuventulu

Victorú Hugo: „Mi lipsescu cuvintele spre a sprime catu sum de patrunsu de primirea ce mi-ofecereti: Descoperu acestu nobilis si binevoito-riu publicu adenc'a mea emotiune. Cetatieniloru! Ati avutu dreptu candu aleserati de locu consul-tarilorú vóstre acesta tíera nobila incunjurata de alpi. Antain e libera, si apoi e magnifica. Dá, in loculu acest'a, in faci'a naturei pompóse se cu-vine a face dechiaratiunea mari ale omenimoi, intre altele dechiaratiunea: Se nu mai fie ba-talia! Una cestiune ocupa acestu congrésu. Per-miteti-mi, de órace mi ati datú stralucit'a onóre a me denumí de presiedinte, ca s'o insemnu. Voescu s'o facu in scurtu. Noi toti ce suntemu aici ce voimú? Pacea. Dorimú ferbinte si necon-ditiunatu pacea. O voimú intre omu si omu, intre

poporu si poporu, intre rassa si rassa, intre frate si frate, intre Cainu si Abelú. Inse cum voimú pacea acest'a. O voimú cu ori-ce pretiu si fora conditiune? Nu! Nu voimú pace cu capu aple-catu si spate garbove, nu voimú pace sub abso-lutismu, nu pace sub bóta, na pace sub sceptru. (Aplausu.) Antai'a conditiune a pacii este elibe-rarea. Pentru eliberarea ast'a nesmintitu vom avé lipsa de revolutiune si póte si de batalia, cari ambele inse vor fi celé din urma. Apoi vor fi tóte implinite. Neturburatu, va fi pacea eterna. Atun-ci nu vor fi mai multa armate, neci regi, si tre-cutulu se va preface in nemicu. Ast'a e ce voimú noi. (Aplause lungi si entusiastice.) Voimú ca poporul se traesca liberu, se lucre, se cumpere, se vinda, se are, se vorbésca, se iubésca si cu-gete; voimú se aiba scóle, in cari se creseu cetatienii, si se nu fie mai multu domnitori ce creseu maelari. Voimú marea republica continen-tala, voimú Statele-Unite europene, si iucheiu cu cuvintele: Libertatea e scopulu, pacea e re-sultatulu.“ (Aplause entusiastice.)

Lemonnier motivéza într'o vorbire lunga urnatoriulu proieptu alu comitetului centralu: „Considerandu ca la starea de resbelu in carea se gasesce Europa, caus'a e lips'a unei legi inter-natiunale, ca conditiunea prima spre infintiarea unui judetiú internatiunala, ce ar avé se com-plate frecarile a caroru decidere s'a cercatu fora succesu pan' acum'a pe cale diplomatica si prin resbelu, — e nascerea lui prin alegere libera si directa a popóraloru, si ca de base la deciderele sa-le se servésca legile internatiunale, facute de in-sesi popórale; considerandu ca, ori catu de mare ar fi autoritatea unui asemene tribunalu, totusi otaririle lui numai atunci s'ar poté aduce la va-liditate candu le-ar sanctiuná poterea; conside-randu ca acesta potere numai atunci ar poté existe legalminte, candu ar' esi de a dreptulu din vointi'a poporului, carea s'o conduca si regule-ze; considerandu ca acesti factori pomeniti com-punu unu guvernú: congrésulu dechiará 1) uniculu medilocu pentru a intemeia pacea Euro-peii este federatiunea popóraloru sub titulu: „Sta-tele-Unite ale Europei,“ 2) ca guvernulu acestei uniuni se fie federativu si republicanu, adeca se se bazeze pe suveranitatea poporului, si se stime autonomi'a si nedependinti'a fie-carei natiuni din federatiune; 3) ca organizatiunea acestoru guverne se fie capace d'o perfectiunare; 4) ca federatiunea popóraloru europene s'asecure fie-carei natiuni ce se tiene de federatiune: a) su-veranitate si autonomia, b) libertatea individua-la, c) libertatea votului, d) libertate de pressa, e) libertatea de coalitiune si reuniune, f) liber-tate de consciéti'a, g) libertatea lucrului fora pe-riclu d'a fi splotatu, h) responsabilitatea a fie-carui membru din essecutiva; 5) cumca neci unu poporu nu póte intrá in federatiunea européna, pana nu va posedé: a) votulu univésalu, b) dreptulu d'a votá si denegá contributiunea c) dreptu de pace si de batalia, d) dreptulu d'a in-cheiá si incuviintiá tratate politice si comerciali, e) dreptulu a-si completá constitutiunea dupa li-ber'a sa vointia.

Goeg propune a tramite telegramu saluta-toriu la Berolinu unde tocma se serbéza anulu alu 100. de la nascerea lui Humboldt. (Se pri-mesce.)

L. Simon face revista supra statelorú eu-ropene si i se pare ca pentru acum'a federalis-mulu se póte desvólta numai in Germani'a de médiadi.

Chaudey constata ca Franci'a nu póte fi multiumita cu concessiunile de acum.

Din *siedinti'a a dóua tienuta in 15. sept.* sub presiedinti'a lui Eytel insemnámú dóne vorbiri, cele mai interesante.

Buisson: (emigrantu francescu) „Voimú se facemu republica asié dara se cresemu an-taiu republicanii. Se spunemu tieraniloru din Franci'a ca nu sciu nemica de cele ce se intem-pla in lume. Se facemu propagandá sistemática

contra resbelului si contra militarismului. Se se-
dinu in pepturile tinerimii convingerea ca sabi'a
si tunulu nu sunt alta de catu instruminte de
despretiuita ca instruminte de tortura; se fa-
cemu ca luciculu cofurilor se galfezësca, se nu-
mimu uniform'a livre'a macelariei regulamentate.
Asiu dori se renvia unu Voltaire, ca se combata
militarismulu, cum a combaturu acel'a papismu-
lu. Se inferãm nu mezele cuceritorilor mari, se
strigãm: „Josu cu Alesandri, Cesari, Napoleo-
ni“ (Aplause entusiastice.) Se medilocimu ca
tinerii in ori-ce modu se se opuna implinirii ser-
vitiului de batalia; din partea lor se pöte se va
cere spre acës'ta mai multu curagiu, decatu
candu se predau macelariei ca vite necuventa-
törie. Numai nisce esemple de aceste, si opuse-
tiunea va deveni contagiösa. (Aplause frenetice.)

I. **Venedey** propune a se tipari acës'ta vor-
bire excelte in 100,000 de esemplarie.

Voci de pe banc'a diurnalistoru: Numai
de n'ar fi gendarmi!

Presiedintele Eytel, observandu ca primi-
rea acës'tei propuneri usioru li-ar potè causã
neplaceri cu guvernulu francesu, propune a se
publicã acës'ta vorbire numai in protocolulu a-
dunarii.

La propunerea dlui **Bury**, congresulu se
provöce töte regimelu Europei spre formarea
unui judetiu, respunse,

Chandey urmatöricele: Cu regimelu de
acum se negotiãm? Ast'a ar fi ridiculosu, deca
n'ar fi cu nepotinia. Si cu Russi'a se negotiãm
? Deocamdata se lasãm ast'a la o parte. E
chiaru ca sörele ca numai state republicane po-
tu cu succesu legã coalitiune de pace. Se la-
murimu tréb'a! Ce voimu? Se facemu Statele-
Unite europene? Ast'a no potemu. Inse pote-
mu multe prevedè si preparã. Nu sciu catu de
parte e tientiã — inse si in 6 luni se potu multe
intimplã. (Miscare mare.) Mi intipuescu fede-
ratiunea ca un'a succesiva; aci avemu Spani'a
apoi Itali'a, unde totu mai multu se discreditã
Unitarismulu; ce se tiene de Franci'a am cea
mai buna sperantia, ca contra datineloru se-
culare, centralistice, totusi nu se va opune prin-
cipiului federativu. Incheia apoi cu urmatörice-
le cuvinte: „Dèca voimu se ajungemü timpu-
lu Statelor-Unite in Europ'a, atunci trebue se
lucrãm cu diligentiã spre a ni reduce — regi-
mele.“

Siedinti'a din 16 sept.

Gatineau: Pentru federalismulu se lucrãm
prin opiniunea publica. Ce e opiniunea publica?
foile, fie-care partia are diurnalulu seu. Dar in
Francia sunt 600.000 de nu sciu ceti. Deci se
introducemu invetiamentulu obligatoriu. Depu-
tatii se nu voteze bugetulu militiei, acele sume se
le voteze pentru invetiamentu.

Ferry: Federalismulu e anca o chimera,
èca tocm'a acum se formèza e noua manarchia
nemtiësca. Noi francii ni facemu detorinti'a, se-
si faca si nemtii a loru.

Roussel: Pana acum desbaterile fusera pe
verfulu Parnasului. Pentru a se cobori la viet'iã
practica, trebue se se ocupe mai antaiu de desle-
garea cestiunilor sociali.

Baume: Fie-care statu se se decentralisaze
insusi.

Se primesce: invetiamentulu obligatoriu,
decentralisarea, oficialii se se alèga prin sufra-
giulu universalu.

Pentru siedinti'a ven. se pune la ordinea
dilei caus'a polèca si cea orientala.

(Va urmã)

Cernãuti, 18 sept. 1869 st. n.

(Desmoralisarea poporului, cu privire deose-
bita la celu bucovinènu) Cu greu putem
aflã altu poporu atatu de nefecitu cum e celu
romanu. Adevratu fiu alu suferintiloru! Cate
necadiuri a patimulu sermanulu, ca natiune,
din partea popöraloru straine si cate batjocuri
mai suferu ca atare si astadi de la ele! Si nu de-
stulu aceste! Mai tramse ipocatulu sementia de
neghina stricatiösa de se incuibã si in sinulu lui
si-i desorganisã internele. Veniticii lu napadira
prin töte seclele. Venira in mediloculu lui, intre
alte litve, popi slavi, greci si ciocoi flamendi din
Fanaru. Popii se facura serbii ciocoiloru si asiã
jupiaru viribus unitis. Multe soele suspinã
in predã estoru vampiri infernali. Durerile lui i le
citesci si astadi in faci'a-i inretita, si memori'a
i-e pñna inca de acele brutalitati bestiale. Ta-
talu plèca capulu si narèza cu oftari fetiorului
seu bataile si fömea ce-lu rodeau, bellicurile, la

cari l'inhãmã boierulu cu pop'a celu strainu si-
suatuesce: „mei baiete! popei, jidanului si bo-
ierulu nu li crede neci candu“ („hic niger est,
hunc tu, Romane, caveto.“) Èca dara resultãtu
si astadi inca lu pune pre popa si boieru tiera-
nulu nostru in acel'a si röndu cu fiulu Palesti-
nei, carele veni ca alu treile pe capulu bietulu
romanu. Aste dureri ale poporulu nu au atatu
neci cand aperare in veri unu diurnalulu romanu
afar de unu articlu in Nr. 66 a c. alu Albinei
din Fantan'a telhariloru in Bucovina sub titulu
Economia. Inse prin acës'ta nu vor remanè ne-
cunoscente istoriei, cãci diurnalisti anonimi, bar-
dii poporulu insisi cantara durerile fratiloru sei
cu cari patimiau dimpreuna si le canta inca si
astadi. Du-te, de voesci se te incredintiedi, prin
colibele tieraniloru sèu celu putinu deschide
cartea poesiei poporale de Alesandri!

Poesi'a poporala pe de o parte, puseñu-
nea cea rea a sateloru prin ripi pe d'alta
parte, vor remanè pururia isvöra nescavere
pentru istoria. Dorimü ca totu Romanulu ca na-
tionalistu adevratu, carele cunöscè a nu jace
puterea unei natiuni in o casta privilegiata, sèu
celu putinu din simtiu umanu se apere poporu-
lu, simburile si bas'a ori carei natiuni, daca in
vr'o provintia romana inca nu a incetatu suferi-
rinti'a lui.

Aste fapte ale boieriloru si popiloru lu fa-
cura pe poporu ca in Bucovin'a, carea a venitu
sub imperiu neromanu, se remana in adeveru
ca o barca pe mare neavendu incredere in nime,
traindu tora consiliu, in o stare a desperarii.
De ai sei se teme, despre straini scie ca-su strai-
ni; dara considerandu ca acestia neci candu
nu-lu maltrata cu batai, neci candu nu-i luara
cu puterea campulu, ci de candu veni Bucovin'a
sub Austria i-alinara in multe privintie durerile,
votèza, candu vine la alegere de deputati dietali,
pentru straini, necunoscentu-le machinatiunile
cele fine, prin cari din ce in ce prindu la pu-
tere in tö'ta tier'a, instrainandu averea si drep-
turile pamenteniloru, si neci nu e cu putintia a
lu covinge, cumca strainii nu voescu si neci
nu potu chiar dupa sentiuulu propriu alu loru
se caute a realisã dorintiele si trebuintiele adev-
erate ale bietulu romanu care-i alese, ci vor
cautã ori si candu prin totu modulu de a inna-
dusi dorin tiele nationale. Asiè tienutulu Illo-
morului lu alege aci de repetite ori pre Schön-
bach, cunoscutulu secretariu alu episcopulu
Hacman, si dupa ce alegerea lui se facu nelegã-
lu si venindu la desbateru in diet'a din Cernã-
ti, votata èrasi toti tieranii din dieta pentru
sustienerea alegerii lui, a unui contrariu inversu-
natu alu nationalitãtei romane, si nu numai lu
acelu tienutu se alegu straini ci si in altele.
Èra unde nu are poporulu unu strainu cunos-
cutu, acolo alege pre unu tieranu din medilo-
culu seu, ince neci decum pe unu preutu sèu altu
romanu carele ar possede calitatile recerute spre
a-lu putè representã. Cã alegu tieranii din medilo-
culu loru, e fapta pré laudavera. Inse ce folosu?
Alesulu nu e in stare se-i represinte desu cun-
nöscè durerile fratiloru sei. Elu nu pöte parti-
cipã la desbaterile germane in dieta, nu scie
neci ceti neci scriè, nu cunöscè legile, nu pöte
tienè pasiu cu reprezentantii celorlu alte nati-
uni, in scurtu: elu tace in dieta in daun'a sa si
natiunii.

Daca ar stã elu pre o trèpta mai innalta de
cultura de cum stã in presentu, atunci ar fi numai
de doritu ca tieranii se se represente prin tierani,
de nu cumva si-vor putè aflã pe unu Grachu ro-
manu, carele se privësca in activitatea sa töte
trebile din puntulu de vedere alu alegatoriloru
sei si se nu abuzeze. Astadi inse, nefindu tierani
nostru dibaci de a se representã prin depu-
tati din mediloculu loru, e de cerintia ca se-si
alèga deputati nu din straini ci din Romani. Eu
am vorbitu multe despre aste lucruri cu tieranii
nostru, am cautatu se li demustru, cumca noi
Bucovenieni pamenteni nu putemü fi represen-
tati prin straini si cumca tieranii ar trebui
mai antaiu se aiba ceva culturacã se se pöta
representã singuri, si cautai deci se-i facu ca la
ocasiune se alèga Romani, cari au ceva sciintia,
dechiarandu-le cã preutii si boerii de adi nu sunt
cei de de multu si li vorbii despre romanulu N.
N. Mi respunsera cumca nu potü de feliu se lu
alèga cãci e popa. Deci li numii unu mirènu,
unulu din primii nostri patrioti, mi respunsera
cã-lu cunoscu si pre acës'ta „elu e proprietariu
satu N.N.“ si-mi dara intrebarea: „care satu e
mai necaditu de catu acël'a?“ Èca cã ai nostri
n'au potutu se-si castige anca

incredere la poporu! Juristii romani sunt pré-
putini si vinu cu poporulu förtè a rare in atin-
gere, prin urmare nu-su cunoscuti.

E detorinti'a loru de a cautã cunoscenti'a
poporulu si a fie-carui Romanu, de a-i ajutã in-
tru acës'ta. Apelãmü catra cele lalte döue stãri,
cari prin pecate stramosiesci venira in desgrati'a
poporulu, ca se caute a pface asta antipatia a
lui in simpatia, cãci si unii si altii sunt ai popo-
rulu si detori a-si iubi poporulu si a-si castigã
aplecarea lui. Antipati'a ast'a a poporulu
catra ei e invechita, cum s'a vediutu susu, si
inradecinata pré adancu in simtiuulu lui, de catu
ca se fie cu putintia a o indepartã in timpu
scurtu si de a pune in locu-i convingerea,
cumca lucrurile se schimbara astadi de totu, si
impilatorii sunt in presinte altii.

Factorulu celu mai puternicu pentru asta
convingere e numai cultur'a. Deci scöle! Pana
atunci inse li rogãmü pre acei domni, cari vinu
mai adese cu poporulu in atingere, se-si dee us-
tenèla a-lu luminã in asta privintia, a-lu face
cunoscutu cu adevratii sei binevoitori, si ca
atari potu lucrã cu succesu bunu junii romani
de la universitati in timpulu de ferii, si nu s'a cu-
veni se fie de totu neactivi in aste cause atatu
de insemnate si junii teologiei cernãutiene. Cãci
daca nu vom incepe in curendu noi acës'ta, vor
incepe-o nemtii, lesii, rutenii, jidani etc. de la
universitate, cari aci posedu in Vien'a o socie-
tate, carea i-arogara numele de „asociatiune a
studintiloru bucovinini“ si-si tienu in ferii adu-
nantie publice prin otelele din capital'a Buc-
vinei si-i imprösca pre Romani cu feluri de
acusari.

Avisu.

Se aduce la cunoscentia publica, cã cartile
scolarie „Drepturile si detorintiele civili,“ pre-
cum si instructiunea pentru Invetiatori au estu
de sub tipariu si pretiuulu loru, ca si alu celorlu
lalte carti scolarie prescise pentru scölele popu-
lari din Mitropöli'a nöstra gr. or. este urmato-
riulu:

Numele Cartiloru	Legate	Nöbgrate
1 Abecedariulu dlui Z. Boiu	24	20
2 Abecedariulu nemtiescu	20	14
3 Aritmetic'a cu cifre	25	20
4 Bucöv'n'a	20	16
5 Cartea de gradini de dlu Dr. Vasiciu	50	46
6 Cartea I. de cetire de dlu Z. Boiu	40	30
7 „ II. „ „ „ „ „ „ „ „	30	25
8 Computulu D. Prof. I. Popes- cu, legatu	1 fl.	—
9 Catechismulu micu	20	16
10 bogatu	50	44
11 Drepturile si detorintiele civili	20	16
12 Elemintele Geografiei	30	25
13 „ Istoriei universali	30	25
14 „ Istoriei naturali	30	25
15 Gramatica rom. de d. Par. Sav'a Popoviciu Barceanu	50	40
16 Gramatica rom. de d. Nic. Mihaltianu pentru II. clasa	10	—
17 Gramatica. rom de d. Nic. Mihaltianu pentru a III. cl.	16	—
18 Gramatica rom. de d. Nic. Mihaltianu pentru a IV. cl.	24	—
19 Istori'a biblica cu icöne	25	20
20 Instructiune pentru Invetiatori	20	—
21 Orologieriu — Ceaslovu	75	60
22 Octoichulu micu	75	60
23 Manuducere pentu Invetiatori la Abe- cedariulu dlui Z. Boiu	24	20
24 Manualu de limb'a rom. de Invetiat. Bellisimu	20	18
25 Patru tabele mari de litere, laolalte	40	—

(„Telegrafulu Romanu“)
Directiunea Tipografiei archidiecesane.

Discursu a supr'a tragerii la semnu.

Armele si calitatile romaniloru apretiuente
de straini. Romanulu e mare.

de G. **Mihalescu**, membru alu comitetulu de
tragere la semnu judetianu;

pronunsiatu la ocasiunea inaugurarii acës'tei
serbatori in judetiulu Covurlui, in di'a de 15 aug.
1869.

Domnule Presiedinte! Cetatieni Romani!

Onoratu cu sarcin'a de a vi vorbi despre
insemnetatea institutiunei ce inaugurãmü, eu
na cutezua a me presentã nãntea DVöstre cu

modestele puteri de care dispunu, de catu ur-
matu de o convictiune puternica cã voiu gasi si
de asta data, casi in alte ocasiuni, mai multa iu-
bire, decatu analiza, mai multa indulgentia de ca-
tu critica in inim'a acës'tu poporu generosu,
nãntea curuia astadi vinu a vorbi despre: tre-
cutulu, calitatile si marirea sa.

Domniloru! in loculu acës'ta unde atatea su-
veniru brilante se relevèza ochiului, Vi martu-
risescu cã-mi este förtè greu se mantienü sirulu
regulatu alu cugetariloru: Inim'a-mi colcau cu
putere; sufletu-mi se simte adancu miscatu.
Sunt momente de emotiune. Dã, Domniloru! Aci
pe tiermurile betranulu fluvii de civilizatiune,
in fati'a ruineloru vechiei cetati *Caput Boris*
(Ghertina), pe cingãtörea *calulu lui Trajanu*,
unde astadi inaugurãmü *tragerea la semnu Ju-
detiana*, un'a din vechiele institutiuni ale parin-
tiloru nostri, vöcea mea se stinge, unu ce miste-
riösu, o taina, me face se admiru mai multu,
de catu se vorbescu. O! ce timpuri, ce dile
frumöse numera poporulu Romanu in cartea vie-
tiei sale! — Unu scriitoru Romanu, sunt acum
cati-va ani, visitandu rip'a Dunarei, ni lasã su-
venire urmatöriele versuri, ce nu mi se paru
straine ocasiunei ce ne-a reunitu aci:

„Josu Danubiulu inspumèza, reletandu orasie,
Paduri, tierini inverdite, munti cu deluri lantuiti,
In acaror'a mugire par'èca valurile 'n departe,
Trajanu! . . . numele resuna celoru, ce-su aci venitii.
Aste valuri vechi ca lumea si cu ripe multu stancöse
L'ale caror'a pic'öre crescutulu loru 'si lovescu,
Spunu viitorimeii inca d'espediti sãngeröse
In resböiele vechimeii, de triumfulu Romanescu! . . .

Dar acum unde-su eroii? . . . Unde-i arculu si sagè-
t'a? etc.

Unde-su eroii, intrèba poetulu? . . . Èta
aci, in jurulu acës'tei tiente, descendintii eroilo-
ru Romanu, invètia ca in scöla: secretulu tra-
ditiuniloru, se deprindu a respectã glori'a pa-
rintiloru reintrandu cu pietate pe urmele istita-
tiuniloru ce au formatu marirea nòmulu Ro-
manescu.

Unde-e arculu si sagè'ta? Ne mai intrè-
ba poetulu. Timpurile s'au schimbatu. Èta in
locu de arcu si sagè'ta, mii de puscii stralucescu
in manele nöstre! — Hei Domniloru, nu de as-
tadi cultulu armeloru si-are unu altariu claditu
in inimile Romaniloru. Cãce scie unde s'ar fi opritu
destinele natiunei nöstre, daca totu cu foculu cu
care am manuitu armele, in timpii cei mai grei de
ispita ce a potutu cercã omenirea (in timpulu
Evului mediu), ne-ar fi permisü vremile se ma-
nuimu condeinulu, se ni invetiãmü si se ne des-
ceptãmü mintea. Se ni fie dar acës'ta
de proba, si astadi candu mii de scoli ni sunt
deschise, candu mii tiente stau ridicãte pana
prin catunele cele mai obscure, se ridicãmü
ochii sufletulu si fie care se depunemü unu ju-
ramentu in adanculu consciintiei nöstre: se jurã-
mu cã vom lucrã. In trecutü se cautãmü se-
cretulu institutiuniloru nöstre, a actiuniloru nö-
stre; fara densulu (trecutulu) este necorecta ju-
decat'a nöstra, insasi inim'a in unele momente
slabesce din inspiratiunea sa. „A nu scie ce s'a
intimplatu nãntea de aji nascutu, este, dice unu
invetiatu alu vechimeii (Cicerone) totu aceea casi
candu ai fi necontenitu pruncu; cãci ce este
vest'a omulu, daca memori'a fapteloru nöstre
nu s'ar unu cu vècurile cele mai din nãntea?“ —
Asiã, D-nii moi, a nu scie ce s'a petrecutu nain-
te de noi la strebunii si parintii nostri, a nu scie
institutiunile, faptele, glori'a nöstra nationalã
insëmna a remanè continuu prunci, insëmna a
privi pe dusmanii natiunei nöstre cum 'si ridu
de noi, fara a-i lovi cu o colöna de fapte, de me-
rite nãntea caror'a se-si plece fruntea, s'amur-
tiesca, la sgonotulu consciintiei ce se descèpta
in adancimea sufletulu acës'tu mare poporu.
Mare dã! a fostu poporulu Romanu; numerö-
se au fostu armiele sale. Ascultati ce ni spunu
cronicele tierii: Puterea armata a Moldovei pe
candu erã libera, erã de 70,000 si de multe ori
pana la o suta mii de ömeni (Balcescu). — Pu-
terea arinata a Moldovei casi a tierii Romanesci
se osebiã in *ostasi cu léfa* (armata) si *ostasi
de scütela* (militiele); èra la trebuintia se fa-
cea ridicarea glöteloru dupa cum istori'a ni o a-
rèta in mai multe casuri. Vedeti dar, catu de
vechiu este la noi Spiritulu armeloru. Noi din-
tre töte natiunile Europei am fostu cei d'antai
cari am avutu armata regulata: Moldovenii la
1400 sub Juga-Voda si Muntenii la 1410 sub
Mircea celu Mare. Instituti'a gardiloru, a mi-
litiiloru, a tragerii la semnu, nu sunt de catu
ramuri ale sufletulu celu mare vitejescu ce de
vècuri este in consciintia nòmulu Romanescu;

de aceea Romanii le iubesc cu focul sântu alu inimei, precum unu tata imbracisîza pe copiii sei reafiatî.

Nu sunt de catu numele, care ne despartu in organizatiunea năstra de astadi, de cea a pariniloru si buniloru nostri. Ei numiau: *darabani, calarasi, pantiri, fustasi si puscasi* ceea ce noi numim: *infanteria, cavaleria, artileria, graniceri etc.* Militiele strabuniloru nostri erau aranjate pe *capitanii* dupa cum ale năstre sunt asiediate pe judetie; si fiindu că Moldov'a numeră 19 tîenuturi pe atunci, de aceea avea 19 *capitanii*, fie-care capitanu se impartia in 10 rōte, si 100 de ōmeni erau sub unu sutasu. Totu in militie mai intrau *scimenii, oel' a tenatoriloru, Codrenii, Campueningii, Vranckenii, Tighecenii*, cari ca republicani contribuiau si ei cu unu numeru de cea mai alēsa calarime si pedestrinte. Eta dar de ce trebuie se iubiun institutiunea militieloru, ce s'a infintiatu prin tōte catunele; ea este unu suveniru, una relicua lasata de la parintii nostri, din acele timpuri frumōse candu numai Moldova si numai ōste curata potea se ridice pana la 54,000 ōmeni.

(va urmă.)

STATUTELE

Reuniunii invetiatoriloru romani de scōle capitale si elementari populari d'in dieces'a dreptmaritōria resaritenă a Caransebesului.

I. Scopulu Reuniunii.

§. 1. Scopulu acestei Reuniuni este duplu si anume:

- promovarea imprumutata a culturai recerutē pentru membrii participatori;
- procederea cu pensiune potrivita a invetiatoriloru deficienti sēu a familieloru loru orfani.

§. 2. Activitatea Reuniunii pentru ajungerea acestui scopu indoitu va tîenē o carare paralela, si se va desfășura pe lăsa unai organizatiun internu, precum urmēza:

II. Organizatiunea internă a Reuniunii.

§. 3. Membru actualu la acēsta Reuniune pōte fi ori care invetiatoriu de scōla capitala si elementara populara greco-resaritenă d'in provinci'a bisericēsa a Metropoliei dreptmaritōrie resaritenē romane pentru Ungari'a si Transilvani'a, dēca:

- va dovedi o portare morala-nepetata;
- va solvi in totu anulu in cass'a Reuniunii 3 pct. d'in plat'a ficsa anuală.

Pe jumetate de anu anticipative vor avē membrii inscristi, a depune d'in sum'a anuală contribuenda.

§. 4. Membrii onorari ori protectorii Reuniunii potu fi unii barbati, cari sēu si-au castigatu merite insemnate pentru biseric'a sēu scōla dreptmaritōria resaritenă romana, sēu vor fi contribuitoru o suma mai notavera pentru naintarea scopuriloru Reuniunii.

§. 5. Ori-care doritoriu de a fi membru la acēsta Reuniune se inscrie cu oblegamentu pe 3. ani, si in poterea inscrierei se doblēga a observā prescriesele statutarie, si in casulu neplatirei regulate a tacsei, a se supune judecătii ordinare pentru executarea dētoriei restantiale. — Dupa constitatiunea Reuniunii, doritorii de a intrā ca membri au de a se insinua prin unulu dintre membri, si a se admite sēu in adunarea generala, sēu in adunarea de comitetu.

§. 6. Eschiderea ōre-carui membru d'in Reuniune pōte avē locu sēu d'in caus'a neplatirei a tacseloru, sēu dēca ar dovedi o portare morala petata, sēu in fine dēca preste totu ar dovedi intentiuni stricatiōse pentru scopulu Reuniunii.

Eschiderea se pōte intimplā numai in adunarea generala, cu o majoritate de voturi secrete.

§. 7. Numai acei invetiatori deficienti potu se conteze la o pensiune proportiunala a anului servitiului loru, cari au fostu membri Reuniunii si cari nu prin vin'a loru propria au devenitu in stare de deficientia.

§. 8. Pensuniile familieloru orfane ale invetiatoriloru fostiloru membri de Reuniune, numai amesuratu aniloru de servitiu a repausatului membru se potu asemnā, cari ani inse se vor computā de la terminulu inscrierii loru ca membri.

§. 9. Unulu d'in cele dōte scopuri adeca: promovarea culturai e se se ajunga prin procurarea foiloru periodice si cartiloru, cari cadu in sfer'a invetiatorēsa, precum si prin prega-

tirea conversariloru si debateriloru sēu compunerea si precetirea disertatiuniloru de acestu genu.

§. 10. Conducerea afaceriloru „Reuniunii“ se concrede adunari generale si comitetului.

A. Adunarea generala.

§. 11. Totalitatea membriloru actuali constituie adunarea generala, la carea acesti membri participa cu votu decisivu.

Adunarea generala se tîenē in totu anulu odata, si anume pe timpulu ferieloru generali, in luna si diu'a prin comitetu defigenda.

Loculu adunariloru generali pōte variā si va fi detiermuritu in totu anulu de adunarea generala.

§. 12. Pentru aducerea unei decisiuni valide, se poftesce finta de facia celu pucinu a unui 1/3 — trieriu d'in totalitatea membriloru.

§. 13. Obiectele consulariloru si decisiuniloru in adunarea generala, sunt:

- Esecutarea reportului facutu prin comitetu, despre activitatea aēliua-siin anulu de curendu trecutu;
- Esaminarea socōtei de pre anulu trecutu;
- Prelucrarea socōtei preliminar pe anulu viitoriu;
- Defigerea si asemnarea pensiunaria pe anulu venitoriu;
- Debaterea si deciderea ori carorū cause pmergatōrie si atingatōrie de comunulu interesu alu Reuniunii, si anumu: precetirea unoru disertatiuni compuse de unulu sēu altulu membru, — consulari despre unele reforme in invetiamentu si alte asemenea;
- Primirea membriloru actuali sēu onorari, prin achiamatiune sēu votisare cu majoritate absoluta.

In fine:

- Alegerea funcionariloru si a comitetului pre anulu viitoriu, cu achiamatiune sēu votisare, pofindu-se la validitatea alegerii majoritatea voturiloru membriloru de facia.

B. Comitetulu si adunarile lui.

§. 14. Comitetulu va constā afara de funcionarii d'in 12 membri alesi cu majoritatea voturiloru a membriloru de facia in adunarea generala, si acestia vor avē votu decisivu.

§. 15. Adunarea de comitetu se tîenē la trei luni odata in diu'a prin presiedintele defigenda. — Loculu asiedimentului comitetului pana la alta decidere, e opidulu Lugosiului.

§. 16. Pentru aducerea unei decisiuni valide se poftesce afara de funciunari, presentia de celu pucinu a loru 6. membri de comitetu.

§. 17. Agendele comitetului sunt:

- Tōte afacerile curinte a le Reuniunii a le tîenē in evidintia.
- A executā cele detiermurite prin adunarea generala;
- In intiesulū bugetului preliminaru a castigā tōte medilōcele conducatoriē la cultura membriloru, precum foi periodice, carti etc.
- A pregatī conversari si disertatiuni taiatoriē in sfer'a Reuniunii.
- A supraveghia ordinea buna si a controlā incassarea tacseloru de la membri, era venitulū a-lu intrebuintia spre scopurile de adunarea generala prefipte.

§. 18. Comitetulu, are dreptu in casu de lipsa preste sum'a bugetului preliminaru si votatu, a spendā di'n cass'a Reuniunii sume mai mici, inse cari in decursulu unui anu nu se potu urcā peste 25, fl. v. a.

C. Funcionarii Reuniunii.

§. 19. Reuniunea vā avē 1 presiedinte, 1 vice-presiedinte, 1 notariu, 1 casiru si unu bibliotecariu, cari vor portā oficiile gratis.

§. 20. Presiedintele, sēu in casu de lipsa vice-presiedintele presiede la adunari generali si de comitetu, conduce afacerile si consularile, si enuncia decisiunea dupa majoritatea voturiloru. Totu densulu, are dreptu in casuri urgente a asemnā din cass'a societatii sume mai menunte pentru ori care scopu corespondiatoriu Reuniunii, inse aceste sume in decursulu unui anu nu potu trece preste sum'a de 10. fl. v. a., si asemnarile facute sunt totdeuna a se face cunoscutē la urmatōrea siedintia de comitetu.

Notariulu pōrta protocolulu adunari generali si alu comitetului, precum si corespondintiele. Afara de acēst'a archivulu Reuniunii u tîenē sub grig'a sa si in ordine buna.

§. 22. Casirulu, incasēza si erōga sumele necesarie, inse totdeun'a pe langa asemnare dela presidiu. Despre cele percepte si erogate pōrta unu diariu regulatu, carele presiedintele totde-

n'a are dreptu a-lu inspiciā, precum si starea cassei a o visitā.

§. 23. Bibliotecariulu are se pōrte grige de bibliotec'a Reuniunii si de foile periodice, aceste a le tîenē in ordine buna si a imprumutā d'in ele pentru folosire privata la membri, cari ar dori se le aiba, inse acēst'a numai pe langa reversu.

III. Dispusiuni generali.

§. 24. Despre tîenend'a adunare generale este totdeun'a a se inconoscintia mainainte respectiva Iurisdictione civila, precum si superioritatea locala scolară greco-resaritenă romana, care dēca ar voi are dreptu se fia de facia.

§. 25. Ori ce modificatiuni in aceste statute se potu face numai prin adunarea generala, la carea vor avē a participā celu pucinu 2/3 a le totalitati membriloru, si sunt acele a se substerne la competent'a Iurisdictione scolară greco-resaritenă romana spre mai departe dispusetiune.

§. 26. Sigilulu „Reuniunii“ va infacisiā statul'a „Minervei“ cu inscriptiune „Sigilulu Reuniunii invetiatoriloru romani greco-resariteni.“

§. 27. Desfiintarea Reuniunii se pōte enuncia numai in adunarea generala cu 2/3 parti ale totalitati membriloru in carea adunare se decide si despre ulterior'a sorte a averei Reuniunii.

Lugosiu, in 9-le aprile 1869.

Vasilie Nicolescu,

presiedinte pr.

Stefanu Lipovanu,

notariu provis.

(Urmēza unguresce aprobarea din partea ministeriului de instructiune de datulu 17. juliu 1869. nr. 11821.)

Economia.

(ab) Detorimu publiculu nostru unu Reportu generale, detaiatu si deslucitoriu in privintia recolțeloru si a pretiului bucateloru.

Incepemu cu observatiunea, că anu mai schimbatosu si mai insielatoriu de sperantie, de multu n'a fostu. Pana mai ieri si parte mare inca si pana astadi, reporturile ce se publica de prin diferitele parti, nu poteau fi mai variante si mai nesecure. Acēst'a noi, cari petreccamu tōte miscarile pre acestu terenu cu seriōsa atentiune, observacramu din capulu locului, si chiar din acēsta cauza credemu, că stimatulu nostru publicu pan' acum'a nici nu potea primī insciintiaru mai secrete si positive.

In luna lui Iuniu pre une locuri gerulu, pre altele mult'a umediela, si ērasi pre altele caldur'a pripita si secet'a — inspirara temeri mari si urcarea pretiurilē in piatie.

Iuliu urmā a fi in cea mai mare parte fōrte uscatu, dar totu atunci intr' alte locuri fōrte ploiosu si cu multa grindina. Si asiā Iuliu nu fū in stare d'a reparā in totale reulu lui Iuniu; numai in unele parti timpulu uscatiosu promovā bine cōcerea, si secerisulū molcomi temerile.

Recolt'a in generale luata se caracterisēza: *mutte paie, ēra grāntie multu mai pucine, de catu se asceptā.*

Luandu dupa tieri si tîenuturi, rezultatulu secerisulū este fōrte diferitoriu, precum arēta urmatōriēle date, adunate din reporturile cele mai nōue:

In *Franci'a*, a nume in cea de nordu, recolt'a a fostu cea mai mica parte *buna*, mai multu *de medilocu*, si anca mai multu *rea*. In celelalte parti recolt'a a fostu *ceva-si* mai buna. Calitatile, preste totu de medilocu. Unele foi din Germania buna ōra „*Illustr. Z.*“ crede totusi, că recolt'a de estimpu a Franciei este mai buna de catu cea de anu si antiertiu; pre candu alte foi, a nume unele din Viena si Pesta, buna ōra „*P. Lloyd*“, afirma totu cu date, că ea este cu a patra parte mai slaba de catu cea din anii trecuti. Intru atāt'a inse tōte se unescu, că — „*Franci'a are trebuintia de importu de grane din strainetate, macar cā speculatiunea indigena, dispune inca de catimi, prisosuri din trecutu destulu de insemnate.*“ Cata va fi trebuintia Franciei? nu se pōte calculā in momentu.

Spani'a a avutu recolta tocni'a buna; ea nu va avē trebuintia de importari straine, ba o mica parte va potē se espōrte insasi.

Holandia si *Portugali'a* inca se bucura de recolte bunisiorē; multu mai pucinu *Belgi'a*, a nume in calitate, carea este chiar slaba. Cēst'a va avē lipsa de importu.

Itali'a a avutu recolta destulu de buna; dar de esportatu nu va avē multu, cāci magazinele i sunt desertate catu de bine.

In *Germani'a* spre nordu a fostu o recolta, privind'o preste totu, *buna*, a nume in grāu si calitate frumōsa; asemenea in ordiu si ovesu

era secar'a mai multu slaba. In partile *Westfali-ce* — multu tatiunu in grāu, secar'a slaba; in *Sassoni'a* catimi si calitati destulu de bune; in *Bavari'a* in tōta privintia de medilocu; dar ordiu si ovesu fōrte bunu. *Helveti'a* — nu seceru destulu nici incei mai buni ani, estimpu a seceratu pre de medilocu si va avē se impōrte casu anu.

In piatile Germaniei si Helvetiei — miscare pre mica; speculatiunea inca neorientata; va se dica: nu si-a potutu incheiā inca calcululu definitivu.

Rusi'a preste totu a seceratu destulu de bine; ea are se espōrte *multu* din guvernamintele sale cele manōse.

Despre *Americ'a* scirile ce se respandescu, afirma că va se aiba o recolta *eminente* in tōta privintia; dar ast'a in momentu nu se pōte constata; pōte se fia o manopera a speculatiunei; pentru a apesā pretiurile in Europ'a. Preste totu recolta Americiei abiē este la inceputu si ea pōte se ajunga la noi numai pre la inceputulu anului viitoriu.

Acum se venimu la noi, in *Austro-Ungari'a* si *Romani'a*. In ambele tieri recolt'a a esitu multu mai slaba de catu cea de anu s'antiertiu. Dupa calculi de pan' acum'a, *Ungari'a*, abiā va potē se espōrte a treia parte, *Romani'a* abiā pre diumetate ca'n anii trecuti. Dintre provinciile Austriei, ma bine a produsu astā data *Galiti'a*, carea unic'a va avē multe cerealie de esportatu. Dac'a fi de lipsa, am atinge recolta *Banatului* si a celoru lalte parti romanesci in detaiu: inse nici despre ele in speciale n'am potē se diceimu, dupa datele ce avemu alt'a, de catu ce diseramu in generale. Una numai, că cucurudiulu (porumbulu, papusioiulu) promite in cele mai multe parti o recolta eminente, dar sperantiele nu sunt neturburate!

In *sumariu* deci recolta acestui anu se pōte dice, o recolta *de medilocu, neindestulitōria*. De *medilocu*, cāci ceea ce vedemu lipsindu intr' unele vedemu ōresi-cum compensandu-se din prisosulu altoru parti; dar *neindestulitōria*, cāci partile cele mai inānoșe ale Europei, cu unic'a esceptiune a Rusiei sudice nu produsera de catu pro diumetate atāt'a la catu se asceptau.

Si — ast'a e caus'a, că pretiurile graneloru stau destulu de bine. Se vedemu acum'a cum stānu cu cele lalte diferite produse de campu?

Rapiti'a mai pretotindeni a fostu *slaba*, stricata de frigu, de mult'a plōia sēu de vermi. Pretiulu ei n'are se seada.

Fenulu si preste totu nutretulu pentru vite — *slabu*; prin unelo parti economii se mangalia cu multinea de paie, dar este sciutu, că paille implu burt'a, for'a nutri, dēca nu li se adauge grauntie; prin urmare se urca trebuintia de grane.

Cartofi inca nu sunt pre buni; dar ei mai vertosu sunt slabi in partile Germaniei si Franciei, si va trebui se fia suplinita lips'a cu grane.

Pōmele, in prē pucine parti s'au facutu bune si destule, si tocmai partile, ce alta data espōrta multe, au produsu estimpu pōpucine.

Vinulu inca are se fia *pucinu*, pre une locuri *slabu*; a nume in Franci'a si Germani'a viele au suferitu nu numai prin tempestate, dar si prin morbi de struguri si de vitia.

Nici *legumile* nu vor fi in prisosintia, ba in cele mai multe parti nici de ajunsu.

Din tōte acestea par' c'ar urmā ca securu că — n'avemu se ne asceptāmu la scaderea, ci mai vertosu la urcarea pretiuriloru, anume a *panei*, a *vinului*, a *carnei* si a *legumiloru*; adeca, că — *acestu anu are se fia unulu dintre cei scumpi sēu marsiavi!*

Totusi, de curendu cetiramu intr'o fōia mare si de specialitate — urmatōria insciintiarē: „*Timpulu frumosu nainta fōrte multu recolt'a in nordulu Germaniei si in Angli'a si acēst'a apesā pretiurile, cari mai anume la noi in Ungari'a nu potu se se mai urce, fiindu că nu suntemu in stare a sustienē concurentia cu Rusi'a si Romani'a, si fiindu că lips'a Franciei este acoperita.*“

Cumca incepusera a scadē pretiurile graneloru, dupa ce ele mai antaiu se urcasera fōrte multu, este lucru negabilu; dar este sciutu si aceea, că scaderea crā in legatura si stā in proportiune cu *agiulu*, carele asemenea scadiuse momentanu. Noi deci credemu, că pana pre la finitulū acestui anu, numai *agiulu* va potē influintia pretiurile graneloru, ēra apoi — *transpōrtele* ce vor sosi din Americ'a.

Atāt'a pentru asta data spre orientare.

Varietati.

= *Serbarea memoriei lui Ioane Huss in Pest.* Poporatiunea slava din Buda-Pest'a, mai vertosu junimea studiōsa, arangiā sambeta ser'a unu concertu in memori'a martirului nationalu. Participara la 500 de insi, in catu abie ii cuprindea localitatea ospetariei cetatiene din padurea comunala, care localitate se intocmise si se decorase a nume spre acestu scopu. Fusera de fatia multe notabilitati slave, precum Tomasek consiliariulu in pensiune, binemeritatu pe terenulu invetiamentului; desclinitu literatur'a er'a reprezentata bine prin Franczisek de la „Pest-Budinski Vjedomosti,“ Pietori de la „Narodn. List,“ „Nar. Nov.“ etc. S'a inceputu solemnitatea cu mersulu husitoru din timpulu eroului Ziska. Urmara alte cantece nationali slave si declamatiuni. Dupa finele programei concertului urmara multe cuventari si toast, pentru Palacky, Miletics etc. Intre altele junele legistu slovacu Ciaida a salutatu pre ospetii romani si prin ei natiunea romanēsa. Din partea romaniloru li s'a multiamitu de onōre, asecurandu-i ca nutrimu asemene sentieminte de fratie, iubimu pe martirulu carele a ajutatu triumfulu ratiunei a supra prejudetieloru si brutalitatei, totodata caci ni iubimu nationalitatea nōstra, scimu stim'a pe fratii slavi candu iubescu pre a loru, candu remanu credinciosi mamei „Slav'a“. Ospetii au primitu pomenirea natiunei romane cumulte semne si aclamatiuni de placere.

= In „Gazet'a Transilvaniei“ cetimu unu telegramu din Gherl'a despre infiintarea unui nou institutu de asecurantia sub numele „Romania“ in form'a bancei „Transilvani'a“. Suntemu informati, ca cuprinsulu acelu telegramu nu este adeveratu si totulu este o apucatura pentru ajungerea unui scopu, care desi in sine este bunu, nu justifica de ajunsu mediloculu acest'a, care de alta parte pōte s'aduce dauna bancei „Transilvani'a“, de ōra-ce publiculu scie numai aceea ce citeste. Tienuremu de lipsa asta rectificarea in interesulu adeverului si a causei incesi.

= *Republicanii din Spania* nu se liniscescu. Caletori'a lui Castelar prin tiēra a datu ansa la multe demonstratiuni in contra monarchiei. Castelar protēsta contra unui principe importatu. In Taragona s'a nascutu unu tumultu. guvernatorulu a fostu ucisu.

= *Superstitiuni.* Diurnalele nemtiesci si unguresci descriu o intemplantē dintr'o comuna din Transilvani'a. Fiindu ca ele au primitu scire, dāmu cu socotēla ca si comun'a e de nationalitatea loru. Intemplantē e asiē: A datu cium'a in porcii satului si nu gasiau lēcu ca s'ō stirpēsa. Atare Tandala li spuse ca cium'a numai asiē va incet'a, daca demanēt'i'a scotiēndu porcii la porcariu, ii vor men'a in costumulu protoparintelui nostru Adamu pana ce nu cadiuse in pecatu. Ce nu face omulu ca se scape de necadiu? Intr'o demanēt'ia ēca fie-care satēnu si mena porcii in costumulu preserisu, veduvele facu asideria. Porcariulu, carele ascept'a porcii, anca er'a in acest'a uniforma primitiva.

= *Diet'a ungrēsa* se va intruni — precum spune diurnalulu oficiale in partea sa neoficialē — la 16 octobre. Deputatiloru, presiedintele casei li va trimite invitatiunile la 1 octobre.

= *Ceremu indulgint'a oo. corespondinti, ale caror'a article nu incapura in nr. acest'a. Vor aparē pe rondu.*

Nr. acest'a intardiā din cause neprevēdute intervenite in tipografia. Ingrigimu pentru delaturarea loru.

Cursurile la burs'a de Viena.

(In 22 septemvre.)

Imprum. de statu convertatu cu 5% 58.90 Imprum. nationalu 67.90. Actiunile de creditu 267. — sortiurilo din 1860, 93,50 sortiurilo din 1864, 112,50; Oblegatiunile desarcinari de pamentu, cele ung. 78,25, bantice 76, 25, transilv. 76. — bucovin. 73. argintulu 120,25, galbenii 5,85; — napoleonii 9,18.

In tipografia lui Em. Bartalits.

Temisiōr'a in 20,9 1869.

Onoratoriloru parinti se face cunoscutu ca la subseris'a se primescu princi in hospitiu si quartiru, sēu si numai cu quartiru pe anu in regu scolasticu.

Marie Kováts

(1—3) Siebenbürger Caserne Nr. 19.

Concursu.

Pentru statiunile invetiatoresci: in comunele *Silind'a* si *Pausieni* — Comitatulu Aradului — se escrie concursu pana la 25 Septemvre st. v. a. e. c. cu care sunt impreunate urmatōriile emolumin'e, — si adeca: cu cea din *Silindia* 140 fl. v. a. 20 cubule de bucate 12 orgii lemne, 80 de portiunide fenu, si cortelu liberu cu gradina de legume.

Er'a cu cea din *Pausieni* 84 fl. v. a. 13 sinice de bucate, 8 orgiide lemne, 100 de portiuni de fenu, o chila de fasola.

Doritorii de a ocup'a aceste statiuni, sunt avisati recursurile lor instruate cu documintele recerute, si adresate catra Prē O. consistoriu din Aradu pana la terminulu perfiptu, la mine subserisulu a le substerne in *Buteni*.

Buteni, 6 Septemvre 1869.

Andrei Machi m. p. Protopresv. si inspectore distr. de scōle.

(2—3)

Concursu.

In protopopiatulu *Halmagiului* Comitatulu-Zarandu se afla vacante urmatōriile statiuni invetiatoresci romane de confesiunea greco-orientala:

1. Statiunea din *Risculitia* cu lēfa anuala 200 fl. v. a. 6 orgii de lemne, cortelu si gradina.
2. Statiunea din *Dobrotiu* cu lēfa anuala 200 fl. v. a. 6 orgii de lemne, cortelu si gradina.
3. Statiunea din *Domaesci* cu lēfa anuala 200 fl. v. a. 6 orgii de lemne, cortelu si gradina.
4. Statiunea din *Lungsoara* cu lēfa anuala 150 fl. v. a. 6 orgii de lemne, cortelu si gradina.
5. Statiunea din *Brusturi* cu lēfa anuala 100 fl. v. a. 7 cubuli de bucate, 6 orgii de lemne, cortelu si gradina.
6. Statiunea din *Bodesci* cu lēfa anuala 175 fl. v. a. 6 orgii de lemne, cortelu si gradina.
7. Statiunea din *Talagi* cu lēfa anuala 200 fl. v. a. 6 orgii de lemne, cortelu si gradina.

Doritorii de a ocup'a un'a din statiunile acestēa sunt avisati recursurile lor instruate cu documintele recerute, pana cu finea lunci septemv., a le adres'a catra respectiv'a Adunare bisericeasca — Facendu-se totu de odata cunoscutu ca alegerile in intielesulu statutulu Organicu § 13 se vor intemplantē in dilele prime ale lunci lui oct. *Halmagiu* 31 augustu 1869.

(2—3)

Comitetele interimale parochiale.

Concursu.

Pentru deplinirea statiuniloru invetiatoresci in comitatulu Bihoru, comunele urmatōrie.

1. *Grosi*, cu salariulu anuala de 50 fl. v. a. 8 1/2 cubule de grāu, 8 1/2 de cucuruzu, 10 maji de fenu, si 9 orgii de lemne.
2. *Mocirla*, salariulu anuala 50 fl. v. a., 8 cubule de grāu, si 8 de cucuruzu, 10 maji de fenu, si 8 orgii de lemne.
3. *Bochia*, cu salariulu anuala de 41 fl. v. fenu si 6 orgii de lemne.
4. *Agrisiu*, salariulu anuala 30 fl. v. a., 5 cubule de grāu, 9 de cucuruzu, 12 maji de fenu: si 8 orgii de lemne.
5. *Coroiu*, cu salariulu anuala de 50 fl. v. a., 4 cubule de grāu, 4 de cucuruzu, 5 maji de fenu, si 6 orgii de lemne.

Doritorii de a ocup'a aceste statiuni, sunt avisati recursurile lor instruate cu documintele cerute, in decursulu aloru 4 septemani de la prima publicatiune, Prē onoratului Consistoriu Aradanu, adresate, a le substerne subserisului in T. Carandu.

T. Carandu 26 augustu 1869.

Iosifu Marchisiu, m. p. protopresv. gr. or. alu Belului si inspectoru distr. de scōle.

(3—3)

Spre luare a minte!

Tōte mobilele ce se aducu in comeriulu Romaniei se procura din Viena, de aceea efteptuescu eu tōte insarcinarile cu 25% mai efiniu.

Galeri'a de mobile

a lui

Jos. Raffl, Opernring 17.

se recomanda prin depositulu ei de fabrica avutu sub garantia, oferindu cele mai nui si mai fine mobile de la

mesari, tapetiari si de lussu,

garniture de salōne, chilie de prandiu si de dormitu,

divane, otomane, balzache, scamne de leganatu etc. precum si cele mai efine mobile pentru servitori. Depositu de fabricate precum orologie, cautaorie, candelabre, lampe, ampele, carniēse, curtine. Mai multe sute de picture pentru salōne si alte multe nui si vechi picture artistice si obiecte diverse. Carte de modelu cu 250 de desemnaturi ce contiens si pretiurile se pōte procura pe langa depunerea sumei de 5 fl. care suma se rebonifica la insarcinari mai mari, si e neincungiuratu de lipsa mai alesu pentru cumperatori de cuantitati mari. (6—12)

Camine de marmore

in cuantitate mare, asiē si lespedi de marmore pentru cafanerie, altarie, statue si pentru alte obiecte de marmore se potu capet'a in depositulu de marmore a subsemnatului; tōte procurarile se efteptuescu iute.

R. Masini,

Wieden, Freihaus, 3 Hof in Viena.

(2—3)

Orarie eminate si bune.

DEPOSITULU DE ORARIE

avutu, renumitu de multu ani,

alui

M. HERZ,

orologiaru orasianoecu

Viena, Stephansplatz nr. 6.

In dosulu curtei lui Zwettl ofere alu seu depositu mare de totu felulu de orarie, bine regulate cu garantia pe unu anu, cu pretiulu cneutu. Pentru fie-care orariu regulatu se da garantia in scrisu.

Orarie portative de Genf

cualitatea cea mai eminata esaminata de c. r. imprimaria de bani.

Orarie pentru barbati,		de aur:		cu 2 fedele, 8 rubini	
Cylinder, aur nr. 3, 8 rub.	30—36	„ cu fedelu de aur	37—40	email. cu diamanta	58—65
„ cu rub. d'auru d-sar.	13—14	Anker cu 15 rub.	40—44	Anker	45—48
Cylinder cu 8 rubini	15—17	„ mai fine, fed. d'aur	46—60	„ cu sticle crist.	56—60
„ cu dōne fedele	15—17	„ cu 2 fedele	55—58	„ cu 2 fedele	54—59
„ cu sticle cristale	15—17	„ cu fedelu auritu 65, 70, 80, 90, 100	120	„ email. cu diam.	70—89
Anker cu 15 rub.	16—19	„ sticla crist. fed. d'aur.	60—75	Remontoir,	70, 80, 100
„ mai fine cu fed. de arg.	20—23	Remontoira fed. d'auru	100—130	„ cu 2 fed. 100, 110, 130	
„ cu dōne fedele	18—22	„ cu 2 fedele	130—180	ce felu de soiū de orarie. — Orarie de argintu se aurescu pentru fl. 1—1.50	
„ mai fine	24—28	Orarie pentru dame,			
„ engl. cu sticla cristalina	19—25	de argintu:		Monogramme si insemne se facu fōrte efiniu. — Se afla orarie de aur si d'argintu cu insemne unguresci.	
Orariu Anker de armia, f. dup.	24—26	Cylinder, auritu, ser. d.	13—18	Alarmatoriu cu orariu, 7 fl.	
Anker Remontoir, fine se radica la urechia	28—30	de aur:		Alarmatoriu cu orariu, cari adica la urechia	
„ cu 2 fed.	35—40	cu 4 si 8 rub.	27—30	prindu si luminarecandu alarmēza,	
Remontoirs sticle cristal.	30—36	emailate	31—36	6 fl.	
Anker Remontoirs de armia	38—45	cu fedelu de aur	39—40	Alarmatoriu pentru siguritate,	
		email. cu diamanta	42—48	pregatitu ca se pusce candu alarmēza, 14 fl.	
		cu sticle cristaline	42—45		

Depositulu celu mai mare de

Orarie cu pendulu (Pendeluhen) fabricate proprie

cu garantia pe doi ani.

- a se trage in fie-care di 9, 10, 11 fl. a se trage se repeze la patrariu si la ōra, 48, 50, 53 fl.
„ totu la 8, di 16, 17, 18, 19, 20 22 fl. Regulatori la luna 28, 30, 32 fl.
„ se bata la ōra si la 1/30, 33, 35 fl. Inpachetarea pentru unu orariu d'acnesta 1 fl. 50 cr.

Reperaturile se facu hatu mai bine; insarcinari din strainetate se efteptuescu cu cea mai mare puntualitate trimitiēu-se competinti'a anticipative, ori posteiēndu-se de la posta; ce nu convēne se primescu in schimb. Orarie, aur si argintu se primescu in schimb cu pretiurile cele mai inalte.

Trimitiēndu-mi-se pretiulu ori ca se primescu la urma de la posta, trimitu si in strainetate orarie, pendulatura ego, si pentru cele ce nu se tiēnu trimitu banii pe posta.

13—24

Editoru si redactoru respuudiatoriu: *Giorgiu Popa (Pop)*